

ГРАД ЛЕСКОВАЦ

Локални акциони план запошљавања града Лесковца за период од 2024. до 2026. године

Април, 2024. година

Садржај

УВОД	4
I АНАЛИЗА СТАЊА У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ	5
1. Географски подаци	5
1.1. Геосаобраћајни положај	5
1.2. Рељеф	6
1.3. Природни ресурси.....	6
1.4. Клима	7
1.5. Туристички ресурси.....	7
2. Демографски подаци	9
2.1. Број становника.....	9
2.2. Становништво према типу насеља.....	9
2.3. Структура становништва према активности.....	9
2.4. Полна структура становништва.....	10
2.5. Старосна структура становништва	11
2.6. Етничка структура становништва	12
2.7. Образовна структура становништва	12
2.8. Природни прираштај	13
2.9. Миграционо кретање становништва	13
3. Незапосленост	15
3.1. Стопа незапослености	15
3.2. Број незапослених.....	15
3.3. Незапослени према дужини тражења посла.....	15
3.4. Образовна структура незапослених	16
3.5. Незапослена лица према подручју рада.....	17
3.6. Осетљиве групе незапослених.....	18
4. Запосленост	19
4.1. Стопа запослености	19
4.2. Број и секторска структура запослених.....	20
4.3. Подручја са највећом и најмањом запосленошћу.....	22
4.4. Запосленост у сивој економији.....	22
5. Економско стање.....	24
5.1. Стање у привреди	24
5.2. Стање у пољопривреди	27
6. Кључни актери	29
6.1. Локална самоуправа	29

6.2. Национална служба за запошљавање - филијала Лесковац (НСЗ)	29
6.3. Локални савет за запошљавање града Лесковца (ЛСЗ).....	30
6.4. Канцеларија за локални развој	30
6.5. Савет за развој града Лесковца.....	31
6.6. Удружење предузетника Лесковца	32
6.7. Организације цивилног друштва, међународне организације и развојни.....	32
програми	32
6.8. Синдикати.....	32
7. Истраживање о потребама незапослених	33
II. АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ЛАПЗ-а.....	35
1. Реализација циљева и приоритета у периоду од 2021. до 2023. године	35
2. Стратешки циљеви и приоритети за 2024. годину	41
3. Механизми имплементације	46
4. Финансијски оквир политике запошљавања и извори финансирања	47
III ТАБЕЛА МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗАПОШЉАВАЊА ЗА 2024. ГОДИНУ, СА ПРОЈЕКЦИЈОМ ЗА 2025. И 2026. ГОДИНУ	48

УВОД

Локални акциони план запошљавања града Лесковца (ЛАПЗ) представља израз локалне политике запошљавања и основни је инструмент спровођења програма и мера активне политике запошљавања града Лесковца. Овим документом се дефинишу циљеви и приоритети политике запошљавања за период од 2024. до 2026. годину, односно програми и мере који ће се спроводити у граду ради успостављања стабилног и одрживог раста запослености, односно одржања/повећања запослености или смањења незапослености.

Израда ЛАПЗ-а правно је заснована на члану 41. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017, 113/2017-др. закон и 49/2021).

ЛАПЗ за период од 2024. до 2026. године је у пуној сагласности са Стратегијом запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године и Акционим планом за период од 2024. до 2026. године за спровођење Стратегије запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године.

Националном стратегијом запошљавања дефинисани су следећи посебни циљеви:

1. Остварен раст квалитетне запослености кроз међусекторске мере усмерене на унапређење понуде рада и тражње за радом;
2. Унапређен положај незапослених лица на тржишту рада;
3. Унапређен институционални оквир за политику запошљавања.

ЛАПЗ града Лесковца доприноси остваривању општег циља Стратегије запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године, који гласи: ***Успостављен стабилан и одрживи раст запослености заснован на знању и достојанственом раду.***

Локални акциони план запошљавања града Лесковца израђује ГУ Лесковац, Одељење за друштвене делатности и локални развој - Канцеларија за локални развој, уз активно учешће Локалног савета за запошљавање и у сарадњи са Националном службом за запошљавање - филијала Лесковац и осталим заинтересованим странама.

I АНАЛИЗА СТАЊА У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

1. Географски подаци

Град Лесковац заузима површину од 1.025 км² и једна је од највећих локалних самоуправа на територији Републике Србије. У Лесковцу се налази административно седиште Јабланичког округа.

Град Лесковац има 144 насељених места од којих су три - Лесковац, Грделица и Вучје градског типа. Према Попису из 2022. године, град Лесковац има 123.950 становника. Лесковац је привредни, друштвено-политички и културни центар читавог подручја.

Слика 1: Положај града Лесковца
у Републици Србији

Слика 2: Положај града Лесковца
у Јабланичком округу

1.1. Геосаобраћајни положај

Град Лесковац се налази на главној траси железничког и друмског паневропског коридора 10. Поред Лесковца пролази европски пут Е 75 (деоница коридора 10) који спаја крајњи север Норвешке са крајњим југом Грчке. Из Лесковца се тим путем стиже директно до свих битних дестинација на југу (Солун 364 км.) и северу Европе (Будимпешта 662 км.). Кроз Лесковац у правцу исток-запад пролази и државни пут I Б реда, који спаја Лесковац са Приштином на западу (100 км.) и Пиротом на истоку (79 км.).

Територијом града Лесковца пролази главни крак железничког коридора 10 Салцбург-Београд- Лесковац-Скопље-Солун. Лесковачка железничка станица је на списку надзорних станица отворених за пријем и отпрему робе, што граду омогућава јефтинији робни транспорт до свих дестинација широм региона и Европе.

Што се тиче аеродромског превоза најближи аеродром за робни промет у

Србији је аеродром Никола Тесла у Београду (304 км.) док аеродром у Нишу (47 км.) обавља само путнички саобраћај на мањем броју дестинација. За потребе робног и путничког саобраћаја алтернатива је и аеродром Александар Велики у Скопљу (150 км.) у Македонији.

1.2. Релјеф

Подручје града Лесковца налази се на надморској висини од 210 до 240 метара и смештено је у плодној котлини, оивиченој Бабичком гором (1098м), Селичевицом (903м) и Сувом планином на истоку, Раданом (1409м) и Пасјачом на западу и Кукавицом (1442м) и Чемерником (1638м) на југу. На северу отворена је према Нишкој, а на југу, преко Грделичке клисуре, према Врањско-бујановачкој котлини. Северна географска ширина града је 42°52', а источна географска дужина 21°57'. Смештена је у срцу простране и плодне Лесковачке котлине (дугачке 50, а широке 45 км). Захвата део долине Јужне Мораве и делове сливова њених значајних левих притока, Ветернице и Јабланице.

1.3. Природни ресурси

Од 1025 км² укупне површине града Лесковца, у највећем проценту је заступљено пољопривредно земљиште, око 57 %. Шуме и шумско подручје обухватају 29,63% укупне површине града Лесковца.

У табели 1 приказани су општи подаци о граду Лесковцу, Јабланичком округу и Р. Србији.

Табела 1. Основни подаци о граду и округу (површина и становништво)									
	Површина (км ²)	Удео у укупној површини (%)			Број становника*	Удео у укупном броју становника (%)			Густина насељености (бр.станов./ км ²)*
		Града Лесковца	Јабланичког округа	Републике Србије		Града Лесковца	Јабланичког округа	Републике Србије	
Град Лесковац	1.025	100	37,00	1,16	124.467	100	67,17	1,87	121
Јабланички округ	2.770	/	100	3,13	185.301	/	100	2,78	67
Република Србија	88.499	/	/	100	6.664.449	/	/	100	75

Извор РЗС, Општине и региони у Републици Србији, 2023

* Процена, стање 30.06.2022.

Лесковачки крај обилује разноликим и ретким природним лепотама. Бројне планине, језера, реке, кањони и клисуре одлика су овог краја.

Највећа река Лесковачког краја је Јужна Морава која тече од југа према северу и заједно са Западном Моравом чини Велику Мораву. У Јужну Мораву се уливају: Власина, Ветерница (са притоком Вучјанком) и Пуста Река. Поред ових познате су и Козарачка река, Предејанска река, Копашничка река и Сушица.

Од природних ресурса издвајају се још и Грделичка клисура, кањон реке Вучјанке, обронци Бабишке горе, планина Кукавица...

Природна богатства лесковачког краја погодују великој разноврсности биљног и животињског света. Најраспрострањеније су од животиња: дивље свиње, зечеви, јаребице и фазани, док је код биљака приметно веома разнолико присуство лековитих и других корисних биљака.

1.4. Клима

Блага умерено-континентална клима са веома благим зимама и умерено топлим летима, (просечна годишња температура за 2022. годину је 12,2°C, падавине 674,1 мм) и блага надморска висина од 210-240 м, изузетно су погодне за живот и привредне активности.

Умерено-континентална клима, одређена географском ширином (430 с.г.ш.), надморском висином (210-240 м) и рељефом (повољан размештај висија и низија) утицала је да одувек ово подручје буде погодно за живот и основне привредне активности.

У табели 2 дат је приказ климатских показатеља за град Лесковац, за 2022. годину.

Табела 2. Климатски показатељи, 2022. година	
	Град Лесковац
Просечна температура ваздуха – годишња(°C)	12,2
Ваздушни притисак (мб)	991,2
Снежни покривач (дана)	24
Киша (дана)	118
Просечна влажност ваздуха – годишња (%)	76
Просечан број ведрих дана – годишње	97
Просечан број облачних дана – годишње	81

Извор: РХМЗС, 2023.година - Метеоролошки годишњак 1. , климатолошки подаци за 2022. годину

1.5. Туристички ресурси

Лесковац са својом околином, окружен планинама, манастирима старим више од пет векова, кањоном реке Вучјанке, археолошким локалитетима Царичин град крај Лебана, Скобаљић град крај Вучја, Етно-археолошки парк на Хисару би могао да буде веома примамљива туристичка дестинација на југу Србије, али нажалост ови потенцијали су веома мало искоришћени, на шта указује врло мали број туриста који посећују Лесковац. Највећи број туриста који посети Лесковац је у време Лесковачке роштиљијаде.

У табели 3 дат је упоредни приказ броја туриста, броја ноћења туриста и просечног броја ноћења туриста за град Лесковац, Јабланички округ и Р. Србију.

Табела 3. Број и структура туриста и остварених туристичких ноћења, 2022. година				
		Град Лесковац	Јабланички округ	Република Србија
Број туриста	укупно	26.589	39.619	3.869.235
	домаћи	12.545	25.249	2.096.472
	страни	14.044	14.370	1.772.763
Број ноћења туриста	укупно	53.709	149.800	12.245.613
	домаћи	26.422	121.107	7.306.219
	страни	27.287	28.693	4.939.394
Просечан број ноћења туриста	домаћи	2,1	4,8	3,5
	страни	1,9	2,0	2,8

Извор: РЗС, Општине и региони у Републици Србији, 2023.

2. Демографски подаци

2.1. Број становника

Према Попису из 2011. године град је имао 144.206 становника, од чега 72.574 жена и 71.632 мушкараца, док према Попису из 2022. године, у Лесковцу је живело 123.950 становника од чега 62.421 жена и 61.529 мушкараца. Према објављеним подацима Републичког завода за статистику, процењен број становника за 2022. годину (годишњи просек) износи 124.467, од тога 61.749 мушкараца и 62.718 жена.

2.2. Становништво према типу насеља

Према Попису из 2022. године, градско становништво чини 47,07%, док остало становништво чини 52,93% укупног становништва града Лесковца.

У табели 4 приказана је структура становништва према типу насеља (подаци према Попису 2022) и процењен број становника (РЗС, јул 2023.година).

Табела 4. Структура становништва према типу насеља, 2022. година (РЗС, Попис 2022)						
	Град Лесковац		Јабланички округ		Република Србија	
	Број	Учешће (%)	Број	Учешће (%)	Број	Учешће (%)
Градско становништво	58.338	47,07	84.280	45,68	4.120.782	61,99
Остало становништво	65.612	52,93	100.222	54,32	2.526.221	38,01
Укупно становништво	123.950	100	184.502	100	6.647.003	100
Процењен број становника, 2022. година (годишњи просек) - РЗС, јул 2023.година						
Укупно становништво	124.467		185.301		6.664.449	

Извор РЗС

2.3. Структура становништва према активности

Активно становништво у граду Лесковцу чини 41,58% укупног становништва, док нешто мало више од трећине становништва (34,67%) чине лица која су издржавана. Пензионери и лица из категорије неактивног становништва са приходима од имовине или инвестиција чине 23,75% укупног броја становништва града Лесковца.

У табели 5 приказана је структура становништва града Лесковца према економској активности, старости и полу.

Табела 5. Становништво према економској активности, старости и полу, 2022. година			
ГРАД ЛЕСКОВАЦ		Број становника	Удео у укупном становништву Града (%)
Укупно становништво		123.950	100
Активно становништво, свега	Укупно	51.534	41,58
	Мушко	28.024	22,61
	Женско	23.510	18,97
Активно становништво, запослени	Укупно	40.972	33,06
	Мушко	21.792	17,58
	Женско	19.180	15,47
Активно становништво, незапослени	Укупно	10.562	8,52
	Мушко	6.232	5,03
	Женско	4.330	3,49
Неактивно становништво, свега	Укупно	72.416	58,42
	Мушко	33.505	27,03
	Женско	38.911	31,39
Неактивно становништво, деца млађа од 15 година	Укупно	16.634	13,42
	Мушко	8.568	6,91
	Женско	8.066	6,51
Неактивно становништво, ученици/студенти	Укупно	7.882	6,36
	Мушко	3.682	2,97
	Женско	4.200	3,39
Неактивно становништво, пензионери	Укупно	29.169	23,53
	Мушко	13.450	10,85
	Женско	15.719	12,68
Неактивно становништво, лица са приходима од имовине или инвестиција	Укупно	270	0,22
	Мушко	182	0,15
	Женско	88	0,07
Неактивно становништво, лица која се баве производњом добара за потребе свог домаћинства	Укупно	2.102	1,70
	Мушко	1.718	1,39
	Женско	384	0,31
Неактивно становништво, лица која обављају неплаћене кућне послове у свом домаћинству	Укупно	10.555	8,51
	Мушко	2.071	1,67
	Женско	8.484	6,84
Неактивно становништво, остала лица	Укупно	5.804	4,68
	Мушко	3.834	3,09
	Женско	1.970	1,59

Извор РЗС, Попис 2022.

2.4. Полна структура становништва

Као што можемо видети из доње табеле, према подацима Пописа из 2022.године, становништво града Лесковца је полно уједначено, са нешто већим бројем жена (50,36%) у односу на мушкарце (49,64%).

У табели 6 приказана је полна структура становништва града Лесковца, Јабланичког округа и Р. Србије.

Табела 6. Полна структура становништва, Попис 2022						
	Број становника у граду	Структура становништва у граду (%)	Број становника у Јабланичком округу	Структура становништва у Јабланичком округу (%)	Број становника у Републици Србији	Структура становништва у Републици Србији (%)
Укупно	123.950	100	184.502	100	6.647.003	100
Жена	62.421	50,36	92.282	50,02	3.415.025	51,38
Мушкараца	61.529	49,64	92.220	49,98	3.231.978	48,62

Извор РЗС, Попис 2022.

2.5. Старосна структура становништва

Старосна структура становништва има одлике старења, што значи дисхармоничне односе међу старосним групама. Она још увек није стабилизована те се очекују њене промене у правцу већег старења са све неповољнијим демографским последицама.

У табели 7 приказана је старосна структура становништва града Лесковца према подацима Пописа становништва из 2011. и 2022. године.

Табела 7. Структура становништва према старости		
	Број становника, Попис 2011.	Број становника, Попис 2022.
Укупно становништво	144.206	123.950
0-4	6.124	5.266
5-9	7.387	5.651
10-14	7.494	5.717
15-19	8.690	6.648
20-24	9.064	6.505
25-29	9.043	6.955
30-34	9.169	7.186
35-39	9.993	7.886
40-44	9.500	8.275
45-49	10.171	9.137
50-54	10.104	8.850
55-59	11.559	8.927
60-64	10.513	9.201
65-69	6.861	9.232
70-74	7.572	8.453
75-79	6.377	4.486
80-84	3.312	3.460
85 и више	1.273	2.115

Извор РЗС, Попис 2022.

По Попису из 2022. године, пунолетних лица у Лесковцу било је 103.377. Просечна старост становништва у Лесковцу је 44,40 година, у Јабланичком округу је 44,44 година, док је на нивоу Републике Србије просечна старост 43,85 година.

2.6. Етничка структура становништва

Према подацима последњег Пописа становништва из 2022. године, од укупно 123.950 становника града Лесковца, 111.766 (90,17%) становника изјаснило се као Срби, што чини убедљиво највећи удео у укупном броју становништва града. Следе Роми, којих је 6700 (5,41%), док су припадници осталих етничких група (Македонци, Бугари, Црногорци и остали) заступљени у доста мањем проценту.

2.7. Образовна структура становништва

Образовна структура становништва нам показује да је у граду Лесковцу без школске спреме 6.095 лица, од чега чак 5.140 жена. Велики број лица нема ни завршену основну школу, а 22.696 лица (18,42%) има завршену само основну школу. Број високо образованих лица износи 8.616, односно 6,99% популације.

У табели број 8 дата је структура становништва старог 15 и више година према школској спреми и полу.

Табела 8. Структура становништва старог 15 и више година према школској спреми и полу						
	Град Лесковац (број)			Град Лесковац(удео у укупном броју становништва старости 15 и више година у %)		
	укупно	мушкарци	жене	укупно	мушкарци	жене
Укупно становништво старости 15 и више година	107.316	52.961	54.355	100	49,35	50,65
Без школске спреме	1.712	405	1.307	1,60	0,38	1,22
Непотпуно основно образовање	8.394	2.759	5.635	7,82	2,57	5,25
Основно образовање	18.286	8.703	9.583	17,04	8,11	8,93
Средње образовање укупно	60.137	32.097	28.040	56,04	29,91	26,13
Гимназија	2.530	1.092	1.438	2,36	1,02	1,34
Средње стручне школе у трајању краћем од 4 године	23.375	14.094	9.281	21,78	13,13	8,65
Средње стручне школе у трајању од 4 године	33.448	16.241	17.207	31,17	15,13	16,03
Специјализација после средњег образовања	784	670	114	0,73	0,62	0,11
Више образовање	6.432	3.157	3.275	5,99	2,94	3,05
Високо образовање	12.113	5.732	6.381	11,29	5,34	5,95
Непознато	242	108	134	0,23	0,10	0,12

Извор РЗС, Попис 2022.

2.8. Природни прираштај

Између два пописа у Лесковцу је дошло до депопулације која упозорава. Према званичним подацима последњег пописа 2022. године, на територији нашег града живи 123.950 становника, што је за 20.256 мање у односу на попис 2011. године. Основни разлози велике депопулације леже у ниском фертилитету и у изузетно високим стопама смртности. Негативни природни прираштај у 2022. години износи -8,7 на 1000 становника.

У табели број 9 приказани су подаци виталних догађаја из 2022. године.

Табела 9. Витални догађаји, 2022. година			
	Град Лесковац	Јабланички округ	Република Србија
Живорођени	1.106	1.637	62.700
Живорођени на 1000 становника	8,9	8,8	9,4
Умрли	2.194	3.336	109.203
Умрли на 1000 становника	17,6	18,0	16,4
Природни прираштај	-1.088	-1.699	-46.503
Природни прираштај на 1000 становника	-8,7	-9,2	-7,0

Извор: РЗС- Општине и региони у Републици Србији, 2023.

2.9. Миграционо кретање становништва

Досадашње миграционо кретање формирало је у Лесковцу значајан демографски потенцијал, један од највећих у Републици Србији. У прошлом веку град је био значајно имиграционо подручје за скоро све околне општине, тако да се у том периоду доселило приближно онолико становника колико данас има насеље Лесковац.

У табели број 10 приказан је процењен број становника града Лесковца, Јабланичког округа и Републике Србије између два пописа, у периоду од 2011. до 2022. године.

Табела 10. Миграционо кретање становника у периоду од 2011 - 2022. године (процењен број становника, стање 30.06.)			
	Град Лесковац	Јабланички округ	Република Србија
2011*	144.370	216.583	7.236.519
2012	143.023	214.184	7.201.497
2013	141.719	211.890	7.166.552
2014	140.487	209.691	7.131.787

2015	139.291	207.500	7.095.383
2016	138.132	205.400	7.058.322
2017	136.888	203.254	7.020.858
2018	135.591	201.024	6.982.604
2019	134.285	198.740	6.945.235
2020	132.764	196.265	6.899.126
2021	130.940	193.364	6.834.326
2022*	124.467	185.301	6.664.449

Извор: РЗС, Процењен број становника

*Број становника средином године прерачунат је на бази резултата Пописа спроведеног 2011. и 2022.

Према подацима Републичког завода за статистику који се односе на процењен број становника у периоду од 2011. године до 2022. године (Табела 10.), уочава се да се број становника у Лесковцу смањивао. Од 2011. године до 2022. године, на основу процене броја становника, забележен је миграциони салдо у износу од 19.903 лица (13,79%).

3. Незапосленост

3.1. Стопа незапослености

Према резултатима РЗС, односно Анкете о радној снази (континуирано истраживање на подручју Републике Србије), стопа незапослености за становништво старости 15 и више година у Републици Србији, у трећем кварталу 2023. године износила је 9,0%, и то 8,5% за мушкарце и 9,6% за жене. Највећа стопа незапослености била је у региону Јужне и Источне Србије - 11,4%, а најмању вредност ова стопа имала је у Београдском региону - 6,4%. Регион Шумадије и Западне Србије у истом периоду имао је стопу незапослености од 8,8%, а Регион Војводине 10,1%.

3.2. Број незапослених

Према подацима НСЗ-филијале Лесковац, на крају децембра 2023. године у Лесковцу је било 11.732 незапослених лица, а од тога 5.853 жена. Овај број је мањи за 11.080 у односу на број незапослених у децембру 2012. године, што је приказано и у табели број 11.

Табела 11. Број и полна структура незапослених, преглед по годинама			
	2012	2022	2023
Незапослени - укупно	22.812	12.927	11.732
Незапослени - жене	10.698	6.556	5.853
Незапослени - мушкарци	12.114	6.286	5.879

Извор: НСЗ, филијала Лесковац, јануар 2024.

3.3. Незапослени према дужини тражења посла

Подаци НСЗ - филијале Лесковац за децембар 2023. године показују да је највише незапослених који посао траже дуже од 10 година (2.038). Следе новопријављена лица током последња три месеца 2023. године на евиденцији незапослених НСЗ-филијала Лесковац, односно незапослена лица која на запослење чекају до три месеца (1.967), затим незапослена лица која на запослење

чекају од 1-2 године (1.650), незапослени који на запослење чекају од 2 -3 година (1.145).

У табели број 12 приказан је број незапослених лица према трајању незапослености и полу, у месецу децембру 2023. године.

Табела 12. Незапослена лица према трајању незапослености и полу, децембар 2023.				
	Лесковац	Удео у укупном броју незапослених (%)	Лесковац Жене	Удео у укупном броју незапослених жена (%)
УКУПНО	11.732	100	5.853	100
до 3 месеца	1.967	16,77	898	15,34
3 - 6 месеци	971	8,28	458	7,82
6 - 9 месеци	660	5,62	308	5,26
9 - 12 месеци	637	5,43	269	4,60
1 - 2 године	1.650	14,06	825	14,10
2 - 3 године	1.145	9,76	594	10,15
3 - 5 година	1.084	9,24	563	9,62
5 - 8 година	1.031	8,79	532	9,09
8 - 10 година	549	4,68	274	4,68
преко 10 година	2.038	17,37	1.132	19,34

Извор: НСЗ, филијала Лесковац, јануар 2024.

3.4. Образовна структура незапослених

Према подацима НСЗ -филијале Лесковац за децембар 2023. године, 88% од укупног броја незапослених у Лесковцу су са нижом и средњом стручном спремом док су остали са вишом и високом стручном спремом. Ово у сваком случају отежава запошљавање и изискује примену активних мера политике запошљавања пре свега додатног образовања и обука за ова лица у циљу стицање додатних знања и вештина.

У табели број 13 приказан је број незапослених лица по степену стручне спреме и полу, у месецу децембру 2023. године.

Табела 13. Незапослена лица по степену стручне спреме и полу, децембар 2023.			
		Лесковац	Удео у укупном броју незапослених (%)
УКУПНО		11.732	100
Укупно жена		5.853	49,89
I степен стручне спреме	укупно	3.360	28,64
	жена	1.682	14,34
II степен стручне спреме	укупно	183	1,56
	жена	90	0,77
III степен стручне спреме	укупно	3.445	29,36
	жена	1.420	12,10
IV степен стручне спреме	укупно	3.273	27,90
	жена	1.766	15,05

V степен стручне спреме	укупно	64	0,54
	жена	26	0,22
VI-1 степен стручне спреме	укупно	277	2,36
	жена	163	1,39
VI-2 степен стручне спреме	укупно	297	2,53
	жена	201	1,71
VII-1 степен стручне спреме	укупно	821	7,00
	жена	501	4,27
VII-2 степен стручне спреме	укупно	9	0,08
	жена	3	0,03
VIII степен стручне спреме	укупно	3	0,03
	жена	1	0,01

Извор: НСЗ, филијала Лесковац, јануар 2024.

3.5. Незапослена лица према подручју рада

У Јабланичком округу, од укупно 20.600 незапослених лица, највише је незапослених у подручју рада машинство и обрада метала (2.457), следе текстилство и кожарство са 1.890 незапослених лица, па незапослени из области економије, права и администрације (1.733).

У табели број 14 дат је приказ броја незапослених лица према подручју рада за Јабланички округ у месецу децембру 2023. године.

Табела 14. Незапослена лица према подручју рада, Јабланички округ, децембар 2023.		
Незапослена лица		
Подручје рада	Укупно	Од тога жене
Пољопривреда, производња и прерада хране	1.332	665
Шумарство и обрада дрвета	273	56
Геологија, рударство и металургија	43	16
Машинство и обрада метала	2.457	147
Електротехника	603	36
Хемија, неметали и графичарство	1.031	747
Текстилство и кожарство	1.890	1.511
Комуналне, тапетарске и фарбарске услуге	91	28
Геодезија и грађевинарство	282	83
Саобраћај	330	80
Трговина, угоститељство и туризам	1.586	929
Економија, право и администрација	1.733	1.210
Васпитање и образовање	242	161
Друштвено-хуманистичко подручје	327	221
Природно-математичко подручје	452	239
Култура, уметност и јавно информисање	163	100
Здравство, фармација и социјална заштита	499	397
Физичка култура и спорт	4	0
Остало	7.262	3.766
УКУПНО	20.600	10.392

Извор: НСЗ, филијала Лесковац, јануар 2024.

3.6. Осетљиве групе незапослених

Број незапослених млађих од 30 година живота, пријављених на евиденцији НСЗ - филијала Лесковац је 2.298, што чини 19,59% од укупног броја незапослених на територији града Лесковца.

На евиденцији незапослених НСЗ-филијала Лесковац налази се 7.347 лица старости од 40-64 године, што представља 62,62% од укупног броја незапослених. Незапослених лица старијих од 50 година живота је 4.844, односно 41,29% од укупног броја незапослених. С обзиром да је могућност њиховог запошљавања мање извесна у односу на млађу популацију незапослених лица Град Лесковац и Национална служба запошљавања су овој групи незапослених лица дали приоритет за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања претходних година.

У табели број 15 приказан је број незапослених лица по старости и полу за град Лесковац, у месецу децембру 2023. године.

Табела 15. Незапослена лица по старости и полу, децембар 2023.				
			Лесковац	Удео у укупном броју незапослених (%)
УКУПНО			11.732	100
ЖЕНЕ			5.853	49,89
	15-19 година	укупно	386	3,29
		жене	162	1,38
	20-24 године	укупно	831	7,08
		жене	412	3,51
	25-29 година	укупно	1.081	9,21
		жене	538	4,58
	30-34 године	укупно	988	8,42
		жене	514	4,38
	35-39 година	укупно	1.098	9,36
		жене	547	4,66
	40-44 године	укупно	1.165	9,93
		жене	611	5,21
	45-49 година	укупно	1.339	11,41
		жене	656	5,59
	50-54 године	укупно	1.465	12,49
		жене	813	6,93
	55-59 година	укупно	1.688	14,39
		жене	895	7,63
	60-64 године	укупно	1.690	14,41
		жене	704	6,01
	65 и више година	укупно	1	0,01
		жене	1	0,01

Извор: НСЗ, филијала Лесковац, јануар 2024

4. Запосленост

На основу одредби Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“, бр.36/2009, 88/2010, 38/2015,113/2017, 113/2017-др. закон и 49/2021) Национална служба за запошљавање води евиденцију о потреби за запошљавањем. Пријаву потребе за запошљавањем подноси послодавац који има слободан посао и жели да му Национална служба за запошљавање посредује у запошљавању. То значи да не постоји више обавеза послодаваца да достављају Националној служби за запошљавање пријаву о слободном радном месту.

У току 2023. године, у Националној служби за запошљавање-филијали Лесковац нема евидентираних пријављених потреба за радницима од стране послодаваца.

У табели број 16 приказан је број незапослених и запошљавање по полу, у току месеца децембра 2023. године, за Јабланички округ и град Лесковац.

Табела 16. Незапосленост и запошљавање по полу, у месецу децембру 2023. године								
	Незапослена лица		Новопријављени на евиденцију		Запошљавање		Запошљавање са евиденције	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
Јабланички округ	20.600	10.392	1.437	621	560	228	133	58
Град Лесковац	11.732	5.853	852	370	457	191	114	50

Извор: НСЗ, филијала Лесковац, јануар 2024. године

4.1. Стопа запослености

Према резултатима РЗС, односно Анкете о радној снази у Републици Србији, IV квартал 2023.године, (континуирано истраживање на подручју Републике Србије), стопа запослености за становништво старости 15 и више година у Републици Србији, за овај период износи 50,5%, при чему је стопа запослености код мушкараца 57,0%, а код жена 44,5%.

Посматрано по регионима, највећа стопа запослености од 56,1% забележена је у Београдском региону, иза којег је Регион Војводине са стопом запослености од 51,1%. Стопа запослености у истом периоду за Регион Шумадије и Западне Србије била је 48,8%, док Регион Јужне и Источне Србије бележи најмању вредност од 45,4%.

4.2. Број и секторска структура запослених

Републички завод за статистику спроводи истраживање о регистрованој запослености, које се заснива се на комбиновању података Централног регистра обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО) и Статистичког пословног регистра (СПР). Од Централног регистра обавезног социјалног осигурања добијају се подаци о обвезницима плаћања доприноса обавезног социјалног осигурања и осигураницима, по основу рада. Од Статистичког пословног регистра добијају се подаци о пословним субјектима и њиховим основним обележјима. Дистрибуција запослених по општинама и делатностима, у оквиру пословног субјекта, врши се према структурама које су формиране на основу података о локалним јединицама. Подаци о регистрованој запослености, приказани по регионима, изведени су на основу општине рада запослених.

У табели број 17 приказана је регистрована запосленост у Републици Србији, Јабланичком округу и граду Лесковцу за 2023. годину.

Табела 17. Регистрована запосленост, 2023. (годишњи просек)						
	Град Лесковац	Јабланички округ	Република Србија	Структура запослених у граду (%)	Структура запослених у Ј. округу (%)	Структура запослених у Р. Србији (%)
Запослени – укупно	35.468	49.533	2.360.588	100	100	100
Запослени у правним лицима (привредна друштва, предузећа, установе, задруге и друге организације)	25.882	34.574	1.894.051	72,97	69,80	80,24
Предузетници (лица која самостално обављају делатност) и запослени код њих	8.427	13.084	412.904	23,76	26,41	17,49
Регистровани индивидуални пољопривредници	1.159	1.874	53.633	3,27	3,78	2,27

Извор: РЗС, Регистрована запосленост по општинама и градовима, 2023. (30.01.2024. године)

Према подацима РЗС (Регистрована запосленост по општинама и градовима, 2023.) за град Лесковац, који се односи на годишњи просек регистроване запослености за 2023. годину, регистрованих индивидуалних пољопривредника је 1.159, предузетника и запослених код њих 8.427, док правна лица - привредна друштва, предузећа, установе, задруге и друге организације имају највећи број запослених, односно 25.882, што процентуално износи 72,97% у односу на укупан број запослених.

У табели број 18 приказана је регистрована запосленост по секторима делатности и структура регистроване запослености за град Лесковац, Јабланички округ и Републику Србију за 2023. годину.

Табела 18. Регистрована запосленост по секторима делатности и структура регистроване запослености, 2023. (годишњи просек)						
	Регистрована запосленост по секторима делатности, 2023.			Структура регистроване запослености, 2023.		
	Град Лесковац	Јабланички округ	Република Србија	Структура запослених у граду (%)	Структура запослених у Ј. округу (%)	Структура запослених у Р. Србији (%)
Запослени - укупно	35.468	49.533	2.360.588	100	100	100
Запослени у правним лицима (привредна друштва, предузећа, установе, задруге и друге организације) и предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих – укупно	34.309	47.659	2.306.955	96,73	96,22	97,73
А - Пољопривреда, шумарство и рибарство	299	481	27.552	0,84	0,97	1,17
В - Рударство	19	460	30.275	0,05	0,93	1,28
С - Прерађивачка индустрија	13.351	17.178	501.927	37,64	34,68	21,26
Д - Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	359	420	24.684	1,01	0,85	1,05
Е - Снабдевање водом; управљање отпадним водама, контролисање процеса уклањања отпада и сличне активности	682	1.058	36.236	1,92	2,14	1,54
Ф - Грађевинарство	1.380	3.288	125.331	3,89	6,64	5,31
Г - Трговина на велико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала	5.683	7.163	361.434	16,02	14,46	15,31
Н - Саобраћај и складиштење	1.256	1.542	129.442	3,54	3,11	5,48
И - Услуге смештаја и исхране	1.174	1.530	93.234	3,31	3,09	3,95
Ј - Информисање и комуникације	397	469	107.522	1,12	0,95	4,55
К - Финансијске делатности и делатност осигурања	350	400	43.680	0,99	0,81	1,85
Л - Пословање некретностима	102	102	8.898	0,29	0,21	0,38
М - Стручне, научне, и техничке делатности	1.140	1.533	135.300	3,21	3,09	5,73
Н - Административне и помоћне услужне делатности	321	377	110.140	0,91	0,76	4,67

О - Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	1.462	2.481	158.407	4,12	5,01	6,71
Р - образовање	2.463	3.783	157.242	6,94	7,64	6,66
Q - Здравствена и социјална заштита	2.852	3.892	167.427	8,04	7,86	7,09
Р – Уметност; забава и рекреација	462	712	43.092	1,30	1,44	1,83
S - Остале услужне делатности	556	788	45.133	1,57	1,59	1,91
Регистровани индивидуални пољопривредници	1.159	1.874	53.633	3,27	3,78	2,27

Извор: РСЗ, Регистрована запосленост по општинама и градовима, 2023. (30.01.2024. године)

Према подацима РСЗ (Регистрована запосленост по општинама и градовима, 2023.- годишњи просек) који се односе на структуру запослених по секторима делатности, број запослених у граду Лесковцу у 2023. години износио је 34.309 (Запослени у правним лицима - привредна друштва, предузећа, установе, задруге и друге организације и предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих), док је регистрованих индивидуалних пољопривредника у истом периоду било 1.159. Највише је запослених у прерађивачкој индустрији (13.351), трговинама на велико и мало и поправци моторних возила и мотоцикала (5.683), у здравственој и социјалној заштити (2.852), образовању (2.463), државној управи и одбрани; обавезном социјалном осигурању (1.462) и грађевинарству (1.380).

4.3. Подручја са највећом и најмањом запосленošћу

Према напред приказаним подацима РСЗ, највећи број запослених у Лесковцу је у секторима прерађивачке индустрије, трговинама на велико и мало и поправци моторних возила и мотоцикала и здравственој и социјалној заштити. Најмањи број запослених је у рударству, пословању некретнинама и пољопривреди, шумарству и рибарству.

4.4. Запосленост у сивој економији

Сива економија је један од највећих изазова са којима се суочава привреда у Републици Србији. И поред тога што се обим сиве економије смањује, њена структура остаје непромењена. Неформална запосленост, односно делимична или потпуна исплата зарада у готовини и непријављени профит предузећа су два основна елемента сиве економије у формалној привреди у Србији.

Влада РС је још 2015. године покренула системску борбу против сиве економије. Тада је усвојен први Национални програм за сузбијање сиве економије

који допринео смањењу неформалне запослености у наредних пет година, односно у периоду од 2015. до 2020. године.

9. марта 2023. године усвојен је Програм за сузбијање сиве економије 2023-2025. године („Службени гласник РС“, бр.21/2023). Усвајањем овог документа држава показује да се национални програм за сузбијање сиве економије посматра као динамичан документ. Његова динамичност се огледа у његовој активној примени и променама које су условљене самом применом, али и потребом за изменама у документу како би се он ускладио са новонасталим променама.

Значајне промене у погледу сузбијања сиве економије у односу на претходни период огледају се у побољшаном привредном амбијенту, унапређењу капацитета државе за надзор над токовима сиве економије и побољшању става јавности према сивој економији.

Обим сиве економије је данас на знатно нижем нивоу, а све захваљујући побољшању пословног амбијента и макроекономске стабилности, расту регистрованог БДП-а, опоравку тржишта рада, унапређеном раду инспекција, оштријој казненој политици и ефикаснијој наплати пореских прихода.

5. Економско стање

Просечна нето зарада (без пореза и доприноса) по запосленом у Републици Србији, исплаћена у децембру 2023. године износи 95.093,00 динара. На северу Србије (Београд и Војводина) просечна нето зарада по запосленом која је исплаћена у децембру 2023. године износила је 107.917,00 динара, док је на југу Србије (Шумадија и Западна Србија, Јужна и Источна Србија) била 78.271,00 динара.

Просечна нето зарада по запосленом у граду Лесковцу у децембру 2023. године била је 68.836,00 динара. У поређењу са исплаћеном просечном нето зарадом у Републици Србији у истом месецу, нето зарада у граду Лесковцу је знатно нижа, односно 72,39% у односу на републички просек.

У табели број 19 приказан је однос зарада и потрошачке корпе у Републици Србији и граду Лесковцу за новембар 2023. године.

Табела 19. Однос зарада и потрошачке корпе у Републици Србији и граду Лесковцу за новембар 2023. године (у РСД)					
Република - Град	Просечна месечна нето зарада (без пореза и доприноса)	Нова потрошачка корпа новембар 2023.		Однос зараде и потрошачке корпе	
	новембар 2023.	просечна	минимална	просечна потрошачка корпа : просечна месечна нето зарада	минимална потрошачка корпа : просечна месечна нето зарада
Република Србија	89.956,00	101.335,25	52.442,79	1,13	0,58
Град Лесковац	65.735,00	88.733,02	46.116,40	1,35	0,70

Извор: Министарство трговине, туризма и телекомуникација, фебруар 2024.год.
(Преглед сачињен у министарству на основу података РЗС)

5.1. Стање у привреди

На основу Уредбе о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе из 2014. године, град Лесковац разврстан је у трећу групу недовољно развијених јединица локалних самоуправа чији је степен развијености у распону од 60 % до 80% републичког просека.

Структура привреде

Према подацима АПР-а, у Лесковцу, јуна 2023. године било је 1.079 регистрованих привредних друштава, односно 15 више у односу на 2020. годину. У првој половини 2023. године, у Лесковцу је новоосновано 30, док је угашено, односно престало са радом 37 привредних друштава.

У табели број 20 приказан је број привредних друштава на територији града Лесковца у периоду од 2020-2023. године.

Табела 20. Број привредних друштава, Лесковац 2023. година*				
	2020	2021	2022	2023
Активних	1.064	1.079	1.086	1.079
Новооснованих	70	73	74	30
Брисаних / угашених	58	60	62	37

Извор: АПР, регистар привредних субјеката

*Последње ажурно стање се односи на период 01.01. - 30.06.2023. године

Према подацима АПР-а, у Лесковцу јуна 2023. године било је 4.585 регистрованих предузетника, односно 348 више у односу на 2020. годину. У првој половини 2023. године, у Лесковцу је регистровано 400 нових предузетничких радњи, док је угашено, односно престало са радом 296 предузетничких радњи.

Велики број подстицаја и субвенција РС и локалне самоуправе значајно помажу нормалном функционисању предузетника.

У табели број 21 приказан је број предузетника на територији града Лесковца у периоду од 2020-2023. године.

Табела 21. Број предузетника, Лесковац 2023. година*				
	2020	2021	2022	2023
Активних	4.237	4.369	4.479	4.585
Новооснованих	609	680	697	400
Брисаних / угашених	475	556	586	296

Извор: АПР, регистар привредних субјеката

*Последње ажурно стање се односи на период 01.01. - 30.06.2023. године

У табели број 22 приказане су финансијске перформансе привредних друштава на територији града Лесковца, за период од 2020-2022. године.

Табела 22. Финансијске перформансе привредних друштава			
	2020	2021	2022
Број привредних друштава	885	893	848
Број запослених	14.379	16.070	15.781
Пословни приходи	74.362.196	88.278.040	93.566.322

Нето добитак	3.828.751	6.145.405	5.493.717
Број привредних друштава са нето добитком	552	538	552
Нето губитак	2.166.126	421.048	767.520
Број привредних друштава са нето губитком	194	201	175
Укупна актива	84.129.775	85.519.208	88.334.404
Капитал	36.822.405	36.150.314	39.194.099
Губитак	17.902.852	20.040.977	19.605.950
Број привредних друштава са губитком изнад висине капитала	167	177	159

Извор: АПР, Регистар финансијских извештаја

*износи изражени у хиљ. РСД

У табели број 23 приказане су финансијске перформансе предузетника на територији града Лесковца, за период од 2020-2022. године.

Табела 23. Финансијске перформансе предузетника			
	2020	2021	2022
Број предузетника	2.257	2.201	2.102
Број запослених	5.321	5.224	4.978
Пословни приходи	20.250.810	23.267.279	25.753.210
Нето добитак	987.693	1.233.226	1.459.078
Број предузетника са нето добитком	1.706	1.729	1.626
Нето губитак	149.956	131.223	133.529
Број предузетника са нето губитком	341	283	297
Укупна средства	11.519.131	12.921.729	13.751.421
Капитал	4.329.806	4.908.477	5.507.458
Губитак	384.432	409.525	493.673
Број предузетника са губитком изнад висине капитала	409	298	299

Извор: АПР, Регистар финансијских извештаја

*износи изражени у хиљ. РСД

У табели број 24 приказани су подаци о укупним подстицајима развоја према врсти корисника за град Лесковац, за период од 2020-2023. године.

Табела 24. Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти корисника, Лесковац 2023.* (у хиљ. РСД)								
	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ
Велико привредно друштво	1	455	2	375.772	2	2.438	2	1.468
Микро, мала и средња привредна друштва	91	1.654.866	115	1.343.416	101	1.371.261	63	408.405
Предузетник	316	214.553	372	133.695	419	185.493	248	70.460
Пољопривредна газдинства	7.119	100.275	7.110	73.725	7.350	162.929		
Удружење	6	4.082	6	2.585	10	4.697	5	2.580
Друго правно лице	9	3.313	4	912				
Регионална развојна агенција	1	1.252	1	240	1	540		
Институције из области образовања и науке	29	52.767	17	58.412	15	64.615	12	3.692
Институције из области културе	4	5.394	3	1.977	4	6.611	2	553

Институције из области здравства	11	35.937	7	27.755	10	119.583	11	15.695
Орган државне управе	7	4.677	2	2.518	3	4.186	3	1.631
Друге институције			3	2.529	3	3.908	4	1.858
Јединица локалне самоуправе	1	174.426	1	90.670	1	134.877	1	17.259
Други појединачни корисници			1	13.500			1	2.000
Остали корисници		12.147		9.387		9.403		5.265
Укупно	7.595	2.264.144	7.644	2.137.093	7.919	2.070.540	352	530.867

Извор: АПР, Регистар мера и подстицаја регионалног развоја

*Последње ажурно стање се односи на период 01.01. - 30.06.2023.године

5.2. Стање у пољопривреди

Врло битну производну делатност на територији града Лесковца чини пољопривреда. Пољопривреда представља основну привредну грану делатности на читавом подручју, са посебним нагласком на пољопривреду индивидуалног сектора. Према резултатима Пописа пољопривреде из 2011/2012. године територија града Лесковца има 15.507 пољопривредних газдинстава.

Према подацима Управе за аграрна плаћања, у Лесковцу на дан 28.09.2022. године, укупан број регистрованих породичних пољопривредних газдинстава је 10.667, предузећа 33, предузетника 14 и земљорадничких задруга 10.

Према подацима ГУ-Одељења за привреду и пољопривреду, у 2023. години, град Лесковац је преко Буџетског фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца расписао Конкурс за доделу подстицајних средстава, за мере:

- Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава,
- Инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга,
- Информативне активности, сајмови, изложбе, манифестације и
- Подршка за заштиту географског порекла производа.

Конкурс је био расписан у периоду од 01.06.2023. до 21.06.2023. године.

Захтев за одобравање подстицајних средстава поднело је 832 регистрована пољопривредна газдинстава, док је право на подстицаје остварило 831 регистровано пољопривредно газдинство. Исплата је извршена у децембру месецу.

За меру Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава исплаћено је 828 регистрованих пољопривредних газдинстава у укупном износу од 44.410.041,77 динара, односно 50% од укупне вредности достављених рачуна без обрачунаог ПДВ-а.

За меру Инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре (бушење бунара) исплаћено је 2 регистрована пољопривредна газдинства у укупном износу од 280.000,00 динара, односно 60% од вредности достављених рачуна без обрачунаог ПДВ-а.

За меру Информативне активности, сајмови, изложбе, манифестације није било поднетих захтева.

За Подршку за заштиту географског порекла производа исплаћена је једна пољопривредна задруга у укупном износу од 1.062.699,20 динара, односно 100% од вредности достављеног рачуна са обрачунатим ПДВ-ом.

У току 2023. године Буџетски фонд, преко Градске управе града Лесковца, Одељења за привреду и пољопривреду организовао је манифестације: Дани јагоде, Дани вишње, Дани крушке, Дани паприке и Дани кромпира. Из средстава Буџетског фонда, финансијски је подржана и Тракторијада. За реализацију и подршку манифестацијама у 2023. години утрошено је 1.062.699,20 динара.

Буџетом Града за 2024. годину, за подстицаје у пољопривреди предвиђено је 101 милион и 2,5 милиона динара за организовање манифестација: Дани јагоде, Дани вишње, Дани крушке, Дани паприке, Дани кромпира и Тракторијада.

У табели број 25 дат је преглед коришћења подстицајних средстава из републичког буџета за пољопривредна газдинства у Лесковцу, према доступним подацима АПР-а за период од 2020-2023. године.

Табела 25. Укупни подстицаји за пољопривредна газдинства, Лесковац 2023.* (износи изражени у хиљ. РСД)								
	2020		2021		2022		2023	
Укупни подстицаји регионалног развоја према свим врстама корисника, у току године	2.264.144		2.137.093		2.070.540		530.867	
	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ
Пољопривредна газдинства	7.119	100.275	7.110	73.725	7.350	162.929	/	/
Учешће износа подстицаја за пољопривредна газдинства у износу укупних подстицаја (у %)	/	4,43	/	3,45	/	7,87	/	/

Извор: АПР, регистар мера и подстицаја регионалног развоја

*Последње ажурно стање се односи на период 01.01.-30.06.2023. године

6. Кључни актери

6.1. Локална самоуправа

Град самостално обавља послове из свог изворног делокруга, као и поверене надлежности из оквира права и дужности Републике, у складу са Уставом, Законом, другим прописом и Статутом. Преко својих органа, у складу са Уставом и законом доноси програме развоја, урбанистичке планове, носилац је активности на стварању повољног пословног амбијента, доноси буџет и завршни рачун, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање.

Град доноси програме уређења грађевинског земљишта, уређује и обезбеђује коришћење пословног простора којим управља, стара се о заштити животне средине, уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, ревитализацију и реконструкцију, одржавање, заштиту, коришћење, развој и управљање локалним и некатегорисаним путевима, као и улицама у насељима.

Локална самоуправа је најбитнији актер развоја локалне политике запошљавања и непосредно је одговорна за усвојен Локални акциони план запошљавања.

6.2. Национална служба за запошљавање - филијала Лесковац (НСЗ)

НСЗ обавља послове запошљавања, осигурања за случај незапослености, остваривање права из осигурања за случај незапослености и друга права у складу са законом, односно послове вођења евиденција у области запошљавања, као и стручно-организационе, управне, економско-финансијске и друге опште послове у области запошљавања и осигурања за случај незапослености, у складу са законом, Статутом НСЗ-а и другим актима.

Делокруг рада и услуге које пружа Филијала јесу: обавештавање о могућностима и условима за запошљавање; спровођење мера активне политике запошљавања; организовање обука преквалификације и доквалификације; финансијска помоћ лицима која су заинтересована за покретање сопственог бизниса; стручно усавршавање и оспособљавање незапослених; посредовање у запошљавању у земљи и иностранству; професионална оријентација и саветовање о планирању каријере; издавање дозволе за рад странцу и лицу без држављанства, у складу са законом; остваривање права из осигурања за случај незапослености; осигурање за случај незапослености; вођење евиденција у области запошљавања у складу са Законом; подстицање запошљавања особа са инвалидитетом.

НСЗ заједно са локалним самоуправама представља носиоца политике запошљавања у РС, односно главног актера политике запошљавања кроз примену мера активне политике запошљавања.

6.3. Локални савет за запошљавање града Лесковца (ЛСЗ)

Локални савет за запошљавање града Лесковца (ЛСЗ) има 9 чланова. Састоји се од представника локалне самоуправе, представника репрезентативних синдиката, представника репрезентативних удружења послодаваца, представника организационе јединице НСЗ, агенције, представника удружења од значаја за област запошљавања и стручњака за област запошљавања. Основан је 25. маја 2007. године. У раду Савета, без права гласа, могу учествовати и удружења која се баве заштитом интереса одређених категорија незапослених (инвалида, етничких мањина, учесника оружаних сукоба, жена, омладине и сл.).

ЛСЗ има задатак да даје мишљења и препоруке надлежном органу локалне самоуправе у вези са:

1. доношењем програма активне политике запошљавања;
2. организовањем јавних радова и радним ангажовањем незапослених у извођењу јавних радова;
3. додатним образовањем и обуком;
4. другим питањима од интереса за запошљавање.

6.4. Канцеларија за локални развој

Одлуком о Градској управи града Лесковца уређују се организација и делокруг рада Градске управе града Лесковца, начин руковођења Градском управом, јавност рада, као и друга питања од значаја за рад Градске управе.

Градска управа је јединствени органа, и задужена је за следеће послове: припрема нацрте прописа и других аката које доноси Скупштина града, Градоначелник и Градско веће; извршава одлуке и друге акте Скупштине града, Градоначелника и Градског већа; решава у управном поступку у првом степену о правима и дужностима грађана, предузећа, установа и других организација у управним стварима из надлежности Града; обавља послове управног надзора над извршавањем прописа и других општих аката Скупштине града; извршава законе и друге прописе чије је извршавање поверено Граду; обавља стручне и друге послове које утврди Скупштина града, Градоначелник и Градско веће и обавља и друге послове утврђене законом, актима органа Града и другим прописима.

У Градској управи образоване су основне организационе јединице, међу којима је Одељење за друштвене делатности и локални развој у оквиру кога је Канцеларија за локални развој.

Канцеларија за локални развој, поред осталих Одлуком о Градској управи града Лесковца утврђених послова, задужена је за послове сарадње са Националном службом за запошљавање (НСЗ) у реализацији програма/мера активне политике запошљавања, припрему Акционог плана запошљавања и

спровођење програма/мера проистеклих из Акционог плана. У сарадњи са запошљеницима НСЗ-а, на основу потписаних споразума, непосредно реализује расписане конкурсе за све програме/мере активне политике запошљавања.

6.5. Савет за развој града Лесковца

Скупштина града Лесковца, на седници одржаној 24. и 25. октобра 2008. године, донела је Одлуку о оснивању Савета за развој града Лесковца као самосталног радног тела, које има 15 чланова.

Савет за развој града Лесковца:

- иницира и предлаже утврђивање приоритета у области развоја Града,
- учествује у изради стратешких и појединачних планова развоја у областима од значаја за развој Града,
- подстиче развој и прати партнерства између Града и надлежних органа и организација, месних заједница и удружења грађана, у циљу стварања и спровођења развојних пројеката,
- иницира и учествује у утврђивању градске политике и мера у социјалној заштити, образовању, здравственој заштити, запошљавању, одрживом развоју, као и у другим областима од значаја за развој Града,
- предлаже modele финансирања активности у области социјалне политике, образовања, здравствене заштите, запошљавања, одрживог развоја, као и другим областима од значаја за развој Града,
- иницира припрему пројеката или учешће у програмима или пројектима у циљу унапређења услуга и обезбеђења права грађана, која су у надлежности Града,
- прати и даје мишљење о реализацији стратешких и појединачних планова развоја Града,
- даје мишљење о предлозима развојних пројеката у граду који се делимично или потпуно финансирају из буџета града, прати њихово остваривање и даје своје мишљење о томе, Градском већу и Скупштини града,
- на основу одлуке Скупштине града учествује у партнерским програмима и пројектима које спроводи Град са републичким органима и установама, домаћим и међународним организацијама и партнерима.

Савет за развој града активни је учесник и покретач процеса рецертификације Лесковца као града са повољним пословним окружењем и низа активности које Лесковац чине стабилним и предвидивим пословним окружењем.

6.6. Удружење предузетника Лесковца

Удружење предузетника Лесковца наследник је дугог и традиционалног удруживања занатлија у Лесковцу које датира још из давне 1884. године. Доношењем Закона о коморама 1979. године, Удружење се трансформише у Опште Удружење Самосталних привредника и њихових задруга за подручје 6 општина из Јабланичког региона. Тада је удружење окупљало 1.950 чланова. Године 2002. долази до реструктурирања Општег Удружења Самосталних привредника и њихових задруга, које постаје Опште Удружење Предузетника Општине Лесковац, регистровано при Регионалној Привредној Комори.

Основни циљ Удружења јесте да заступа права и интересе чланова и константно унапређује и побољшава пословно окружење града Лесковца.

6.7. Организације цивилног друштва, међународне организације и развојни програми

Немачка невладина организација „Help“, Фонд за политичку изузетност, Удружење младих Рома Србије (УМРС), Немачка организација за техничку сарадњу – ГИЗ, само су неке од организација, удружења и развојних програма који су на територији Лесковца у сарадњи са градом у виду грантова, едукација младих са посебним освртом на запошљавање младих или директном финансијском подршком за запошљавање пре свега осетљивих група, учествовали на реализацији циљева и приоритета ради одржања или повећања запослености, односно смањења незапослености на територији града Лесковца.

6.8. Синдикати

Синдикати су самосталне и независне организације запослених у којима се они добровољно удружују ради заступања, представљања, унапређења и заштите својих професионалних, економских, радних, социјалних, културних и других појединачних и колективних интереса. За оснивање синдиката није потребна сагласност послодавца.

Синдикати на територији града који имају репрезентативност су Савез самосталних синдиката Србије и Уједињени грански синдикати (УГС) „Независност“. Поред ових синдиката, постоје и друга регионална повереништва других синдиката. Они заступају интересе запослених и штите њихова права.

7. Истраживање о потребама незапослених

Истраживања о сопственим потребама незапослених лица значајна су у изради квалитетније анализе локалног тржишта рада, што итекако помаже планирању програма/мера активне политике запошљавања који/е реализује Национална служба за запошљавање, као и при изради Локалног акционог плана запошљавања града Лесковца, као обавезном документу за финансирање или суфинансирање програма/мера активне политике запошљавања у Лесковцу.

Према подацима НСЗ из децембра 2023. године, 88,01% од укупног броја незапослених у Лесковцу је са нижом и средњом стручном спремом, док су остали са вишом и високом стручном спремом (11,99%). Ово у сваком случају отежава запошљавање и изискује примену активних мера политике запошљавања, пре свега додатног образовања и обука за ова лица у циљу стицања додатних знања и вештина.

На основу извештаја из билтена НСЗ филијала Лесковац за децембар 2023. године, у табели број 26 приказани су подаци о броју незапослених по подручјима рада, броју новопријављених на евиденцију НСЗ, броју запослених и броју запослених са евиденције НСЗ за Јабланички округ, у месецу децембру 2023. године.

Табела 26. Незапосленост и запошљавање по групама занимања и полу - Јабланички округ, децембар 2023.								
Подручје рада	Незапослена лица		Новопријављени на евиденцију		Запошљавање		Запошљавање са евиденције НСЗ	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
Пољопривреда, производња и прерада хране	1.332	665	82	34	0	0	0	0
Шумарство и обрада дрвета	273	56	17	4	282	135	55	11
Геологија, рударство и металургија	43	16	3	1	82	14	17	4
Машинство и обрада метала	2.457	147	205	13	122	58	47	39
Електротехника	603	36	55	6	22	6	1	0
Хемија, неметали и графичарство	1.031	747	63	34	43	10	12	4
Текстилно и кожарство	1.890	1.511	95	71	0	0	0	0
Комуналне, тапетарске и фарбарске услуге	91	28	7	2	0	0	0	0

Геодезија и грађевинарство	282	83	19	3	1	1	0	0
Саобраћај	330	80	38	7	1	0	0	0
Трговина, угоститељство и туризам	1.586	929	105	47	1	0	0	0
Економија, право и администрација	1.733	1.210	126	80	4	3	1	0
Васпитање и образовање	242	161	29	19	1	0	0	0
Друштвено- хуманистичко подручје	327	221	25	15	0	0	0	0
Природно- математичко подручје	452	239	35	23	0	0	0	0
Култура, уметност и јавно информисање	163	100	18	13	0	0	0	0
Здравство, фармација и социјална заштита	499	397	47	36	0	0	0	0
Физичка култура и спорт	4	0	0	0	0	0	0	0
Остало	7.262	3.766	467	213	1	1	0	0
Нераспоређени	7.119	3.652	458	205	1	1	0	0
Укупно за Јабланички округ	20.600	10.392	1.437	621	560	228	133	58

Извор: НСЗ, филијала Лесковац, јануар 2024. године

II. АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ЛАПЗ-а

1. Реализација циљева и приоритета у периоду од 2021. до 2023. године

Град Лесковац активно ради на стварању повољног пословног окружења у циљу реализације мера активне политике запошљавања, односно повећању запослености при чему ћемо навести неке мере и подстицаје:

Подстицајне мере за развој привреде

Подстицајне мере града Лесковца

Град Лесковац може дати у закуп грађевинско земљиште у јавној својини по цени која је мања од тржишне цене или без накнаде на основу Уредбе о условима, начину и поступку под којима се грађевинско земљиште у јавној својини може отуђити или дати у закуп по цени мањој од тржишне цене, односно закупнине или без накнаде, као и услове, начин и поступак размене непокретности ("Службени гласник РС", бр. 61/2015, 88/2015, 46/2017, 30/2018 и 53/2021).

Град Лесковац својом Одлуком о утврђивању доприноса за уређивање грађевинског земљишта („Службени гласник града Лесковца“, бр.42/2020), предвиђа значајна умањења за допринос за уређивање грађевинског земљишта, приликом изградње објеката за обављање делатности које су значајне за привредни развој града. Допринос се може умањити одлуком Градског већа града Лесковца, а умањење зависи од делатности којом ће се инвеститор бавити (производња, услуга, трговина...) и броја радника који ће се запослити.

Одлуком о локалним комуналним таксама таксама („Службени гласник града Лесковца“, бр.15/2019 и 35/2022) мала правна лица и предузетници (осим истих који обављају делатност банкарства, осигурања имовине лица, производње и трговине нафтом и дериватима нафте, производње и трговине на велико дуванских производа, производње цемента, поштанских, мобилних и телефонских услуга, електропривреде, казина, коцкарница, кладионица, бинго сала и пружање коцкарских услуга, ноћних барова и дискотека) који имају годишњи приход до 50.000.000,00 РСД ослобођени су обавезе плаћања локалне комуналне таксе за истицање фирме на пословном простору (фирмарина). Средња правна лица, мала правна лица и предузетници који су регистровани за обављање производне делатности а имају годишњи приход преко 50.000.000,00 динара, плаћају комуналну таксу утврђену тарифним бројем у наведеној одлуци, умањену за 10%. Таксени обвезници, који на територији града Лесковца имају већи број пословних објеката, без обзира где им се налази седиште, комуналну таксу утврђену тарифним бројем у Одлуци о локалним комуналним таксама плаћају за један пословни објекат, а за сваки наредни пословни објекат плаћају комуналну таксу умањену за 90%.

Град Лесковац самостално или кроз суфинансирања са НСЗ-филијала

Лесковац, расписује јавне позиве за реализацију програма/мера активне политике запошљавања у зависности од потреба привредних субјеката. На основу Локалног акционог плана запошљавања град Лесковац је у 2023. години потписао Споразум о техничкој подршци НСЗ-а приликом реализације програма/мера активне политике запошљавања. За реализацију програма/мера активне политике запошљавања у 2023. години, у складу са Локалним акционим планом запошљавања града Лесковца за период од 2021. до 2023. године, град је издвојио 30 милиона динара.

Поред локалних подстицаја привредни субјекти користе и низ подстицаја на републичком нивоу у циљу стварања повољног пословног окружења и повећања запослености од чега ћемо навести неке :

- **Министарство привреде**
На основу Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања ("Сл. гласник РС", бр. 1/2019, 39/2023 и 43/2023), ближе су уређени критеријуми, услови и начин привлачења директних улагања, вођење евиденције о одобреним подстицајима, као и друга питања од значаја за привлачење директних улагања. Министарство привреде односно Влада РС, у складу са условима из наведене уредбе, даје бесповратна финансијска средства домаћим или међународним компанијама за финансирање инвестиционих пројеката.
- **Фонд за развој Републике Србије**
Фонд за развој је институција која се бави подстицањем привредног развоја тако што обезбеђује повољне кредите за предузећа и предузетнике. У његовој понуди нарочито се истичу кредити за почетнике у бизнису, а ту се могу добити и инвестициони кредити, кредити за трајна обртна средства, краткорочни и дугорочни кредити, кредити за предузетнике и остало.
- **АОФИ - Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије**
АОФИ је извозно кредитна агенција Републике Србије која је основана 2005. године Законом о Агенцији за осигурање и финансирање извоза Републике Србије ("Службени гласник РС", број 61/05). Бави се осигурањем извозних послова и инвестиција у иностранству домаћих правних лица и предузетника од некомерцијалних и комерцијалних ризика, као и осигурање наплате потраживања извозника највише до износа вредности извозног посла. Формирана је у циљу подстицања конкурентности и интернационализације српске привреде.
- **Развојна агенција Србије (РАС)**
РАС је агенција Владе Републике Србије основана за обављање развојних, стручних и оперативних послова подстицања и реализације директних улагања, промоције и повећања извоза, развоја и унапређења конкурентности привредних субјеката, угледа и развоја Републике Србије у области привреде и регионалног развоја.
- **Национална служба за запошљавање**

Новчаним средствима из републичког буџета, Национална служба за запошљавање у току 2023. године реализовала је програме и мере активне политике запошљавања предвиђене Националним акционим планом запошљавања и Програмом рада за 2023. годину. Послодавци и незапослена лица са територије Града имала су могућност коришћења субвенција по расписаним јавним позивима.

Поред наведених финансијских мера, Национална служба за запошљавање-филијала Лесковац је у току 2023. године спроводила нефинансијске мере на територији Јабланичког округа.

У табели број 27 дат је преглед резултата предузетих активности Филијале НСЗ Лесковац у спровођењу нефинансијских мера на територији Јабланичког округа и Града Лесковца током 2023. године.

Табела 27. Преглед резултата предузетих активности у спровођењу нефинансијских мера у току 2023. године		
Назив мере спроведене у току 2023. године	Број укључених лица	
	Јабланички округ	Град Лесковац
Саветовање за запошљавање	31.361	18.816
Индивидуални план запошљавања	29.632	17.780
Сајам запошљавања	1.448	1.158
Клуб за тражење посла	152	152
Обука за активно тражење посла	1.082	840
Мотивационо - активациона обука за неквалификована и нискоквалификована лица	687	556
Саветовање за планирање каријере и професионалну оријентацију	259	233
Психолошка селекција	247	140
Тренинг самоефикасности	68	56
Радионица за превладавање стреса услед губитка посла	27	27

Извор: НСЗ- филијала Лесковац, фебруар 2024.године

У табели број 28 приказани су подаци АПР-а о укупним подстицајима регионалног развоја према реализаторима, за град Лесковац.

Табела 28. Укупни подстицаји регионалног развоја према реализаторима, 2023* (износи изражени у хиљ. РСД)								
	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ
Министарство привреде	2	315.204	3	391.718	1	449		
Министарство финансија	9	100.275	6	73.725	7	162.929		
Министарство заштите животне средине	1	174.426	3	82.706	2	99.478		
Мин. грађевинарства,	1	2.307	28	92.739			3	2.816

саобраћаја и инф.								
Мин. рударства и енергетике			1	6.500	1	17.500	1	31
Мин. туризма и омладине			2	13.500	1	15.000	1	2.000
Мин. за рад, зап., борацка и соц. питања	3	6.468	4	16.467	2	3.702	1	418
Министарство просвете			3	7.981	9	11.820	2	17.348
Мин. науке, технолошког развоја и иновација	14	52.158	8	53.952	15	55.815	1	4.435
Министарство здравља	7	17.849	11	15.455	12	84.536		
Министарство културе	4	2.012			9	4.042		
Мин. информисања и телекомуникација	8	4.150	7	3.710	8	3.950		
Фонд за развој Републике Србије	40	734.517	17	400.247	54	158.012	4	57.000
Национална служба за запошљавање	640	154.006	658	154.254	718	200.586	499	90.762
Развојна агенција Србије	12	18.402	25	28.342	24	28.157	6	17.843
Агенција за осиг. и финансирање извоза	1	682.371	3	795.796	8	1.224.564	1	338.214
Укупно	742	2.264.144	779	2.137.093	871	2.070.540	519	530.867

Извор: АПР, Регистар мера и подстицаја регионалног развоја

* Последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 30.06.2023. године

У табели број 29 приказани су подаци АПР-а о укупним подстицајима регионалног развоја према наменама, за град Лесковац.

Табела 29. Укупни подстицаји регионалног развоја према наменама, 2023. * (износи изражени у хиљ. РСД)				
	2020	2021	2022	2023
Подстицање запошљавања	161.472	166.452	204.287	91.181
Кадровски и људски ресурси	1.252	240	170	
Подстицање извоза	682.371	795.796	1.224.564	338.214
Подстицање производње	650.791	783.243	158.461	57.000
Подстицање пољопривреде	100.275	73.725	162.929	
Научно-истраж. рад и развој	52.158	53.952	55.815	4.435
Прост. планирање и високоградња		538		
Заштита животне средине	174.426	82.706	99.478	
Саобраћајна инфраструктура		92.201		2.816
Енергетска инфраструктура		6.500	17.500	
Здравство	17.849	15.455	84.536	
Образовање, наука, култура и спорт	2.012	7.981	15.862	17.348
Социјална заштита	2.307			31
Друге намене	419.232	58.304	46.937	19.843
Укупно	2.264.144	2.137.093	2.070.540	530.867

Извор: АПР, Регистар мера и подстицаја регионалног развоја

* Последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 30.06.2023. године

Пореске олакшице

ПОРЕСКИ ПОДСТИЦАЈИ (Закон о порезу на добит правних лица - „Службени гласник РС“ бр. 25/01, 80/02, 80/02 - др. закон, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13, 108/13, 68/14 - др. закон, 142/14, 91/15 - аутентично тумачење,

112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20 и 118/21)

- Плаћања пореза на добит, под одређеним условима ослобађа се необитна организација за порески период у којем остварени вишак прихода над расходима није већи од 400.000 динара;
- Ослобађа се плаћања пореза на добит правних лица предузеће за радно оспособљавање, професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалидних лица, сразмерно учешћу тих лица у укупном броју запослених;
- Ослобађање од плаћања пореза на добит у периоду од 10 година има порески обвезник у чија основна средства, која користи за обављање претежне делатности и делатности уписаних у оснивачком акту обвезника, он лично или неко друго лице, уложи више од једне милијарде динара, и у периоду улагања додатно запосли на неодређено време најмање 100 лица. Право на ослобађање остварује се сразмерно улагању.

ПОРЕСКА ОЛАКШИЦА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ НОВИХ ЛИЦА И ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

(Закон о порезу на доходак грађана - „Службени гласник РС“ бр. 24/01, 80/02, 80/02-др.закон, 135/04, 62/06, 65/06-испр., 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11-одлука УС, 7/12-усклађени дин. изн., 93/12, 114/12-одлука УС, 8/13-усклађени дин. изн., 47/13, 48/13-испр., 108/13, 6/14-усклађени дин. изн., 57/14, 68/14-др.закон, 5/15-усклађени дин. изн., 112/15, 5/2016-усклађени дин. изн., 7/17-усклађени дин. изн., 113/17, 7/18 - усклађени дин. изн., 95/18, 4/19-усклађени дин. изн., 86/19, 5/20- усклађени дин. изн., 153/20, 156/20- усклађени дин. изн., и 6/21- усклађени дин. изн., 44/21, 118/21, 132/21- усклађени дин. изн., 10/22-усклађени дин. изн., 138/22,144/22- усклађени дин. изн., 6/23- усклађени дин. изн., 92/23, 116/23- усклађени дин. изн. и 6/24- усклађени дин. изн.)

- Послодавац - правно лице, предузетник, предузетник паушалац или предузетник пољопривредник, који запосли ново лице има право на повраћај дела плаћеног пореза на зараду за новозапослено лице, исплаћену закључно са 31. децембром 2024. године.

Новозапосленим лицем из става 1. овог члана сматра се лице са којим је послодавац закључио уговор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи, које је пријавио на обавезно социјално осигурање у Централни регистар обавезног социјалног осигурања и које је пре заснивања радног односа код Националне службе за запошљавање било без прекида пријављено као незапослено најмање шест месеци, а лице које се сматра приправником најмање три месеца.

Пореску олакшицу из става 1. овог члана може остварити послодавац ако се заснивањем радног односа са новозапосленим лицем повећа број запослених код послодавца у односу на број запослених на дан 31. марта 2014. године.

Пореску олакшицу из става 1. овог члана може да користи и послодавац који започне обављање делатности после 31. марта 2014. године.

Послодавац има право на повраћај плаћеног пореза из става 1. овог члана, и то:

- 1) 65% ако је засновао радни однос са најмање једним, а највише са девет новозапослених лица;
 - 2) 70% ако је засновао радни однос са најмање 10, а највише са 99 новозапослених лица;
 - 3) 75% ако је засновао радни однос са најмање 100 новозапослених лица.
- Послодавац који на неодређено време запосли лице са инвалидитетом у складу са законом који уређује спречавање дискриминације лица са инвалидитетом, за

које одговарајућом правно-медицински валидном документацијом докаже инвалидност, ослобађа се обавезе плаћања обрачунатог и обустављеног пореза из зараде тог лица, за период од три године од дана заснивања радног односа.

Царинске олакшице

Општа правила и поступци који се примењују на робу која се уноси и износи из царинског подручја Републике Србије уређена су Царинским законом ("Сл. гласник РС", бр. 95/2018, 91/2019-др.закон, 144/2020, 118/2021 и 138/2022), који је Скупштина Републике Србије усвојила. Царинским законом постигнут је изузетно висок ниво усаглашености са Царинским законом ЕУ. Послови царинске службе, унутрашње уређење и руковођење органом који обавља послове царинске службе, овлашћења, права, дужности и одговорности царинских службеника и намештеника уређени су у складу са Законом о царинској служби ("Сл. гласник РС", бр. 95/2018 и 144/2020).

Према важећем Царинском закону, нека од ослобођења од плаћања увозних дажбина за правна и друга лица су :

-Привредни субјекти у области здравства - на специфичну опрему, уређаје и инструменте за здравство и њихове резервне делове и на потрошни материјал за коришћење те опреме, као и за лекове који се користе у болничком лечењу, који се не производе у земљи и ако се увозе ради опремања и потреба тих привредних субјеката у складу са програмима развоја здравства;

-Привредни субјекти за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом - на опрему и резервне делове који се не производе у земљи, а користе се за професионално оспособљавање и радно ангажовање особа са инвалидитетом;

-Лица, осим физичких - на опрему која се не производи у земљи, а служи непосредно за заштиту животне средине;

Према важећем Закону о улагањима ("Сл. гласник РС", бр. 89/2015, 91/2015 и 95/2018), увоз опреме који представља улог улагача који је страном или домаће правно или физичко лице, у смислу овог закона, је слободан и ослобођен од плаћања царине и других увозних дажбина, осим путничких моторних возила и аутомата за забаву и игре на срећу, под условом да је опрема коју улагач увози у складу са прописима којима се уређују здравље и безбедност грађана и заштита животне средине.

Влада ближе уређује поступак, висину и рок за остваривање олакшица и ослобађање од царинских и других дажбина на увоз опреме страног улагача из става 1. овог члана, као и ограничења у погледу права располагања и забрану коришћења у друге сврхе тако увезене опреме.

Потписивањем споразума о слободној трговини обавезали смо се да подстичемо међусобну преференцијалну трговину са државама, односно царинским територијама са којима су ти споразуми закључени. На основу одредби важећих споразума о слободној трговини, пуна либерализација увоза индустријских производа (укључујући и увоз опреме) успостављена је од 1. јануара 2015. године, односно постоји могућност да се опрема увози без плаћања царине из земаља са којима имамо потписане споразуме.

2. Стратешки циљеви и приоритети за 2024. годину

Локални акциони план запошљавања града Лесковца за период од 2024. до 2026. године представља основни инструмент за спровођење активне политике запошљавања, којим се дефинишу циљеви и приоритети, односно утврђују се програми/мере активне политике запошљавања који/е ће бити реализовани/е у периоду од 2024. до 2026. године. Програми/мере АПЗ усмерени/е су ка побољшању стања на тржишту рада, унапређењу запошљивости и повећању запошљавања и исти/е су у функцији остваривања циљева и приоритета Стратегије запошљавања у Републици Србији за период 2021. до 2026. године.

У току периода реализације ЛАПЗ града Лесковца за период 2024. до 2026. године статус теже запошљивих лица имаће млади (до 30 година), лица старости 50 и више година, особе са инвалидитетом, Роми, жене, дугорочно незапослени (лица која посао траже 12 месеци и дуже), корисници новчане социјалне помоћи, лица без основног образовања, лица без завршене средње школе, самохрани родитељи, супружници из породице у којој су оба супружника незапослена, млади до 30 година старости у домском смештају, у хранитељским породицама и старатељским породицама, жртве породичног насиља, жртве трговине људима, избегла и расељена лица, повратници према Споразуму о реадмисији, родитељи деце са сметњама у развоју и бивши извршиоци кривичних дела.

Незапослена лица из наведених група имаће приоритет при укључивању у мере активне политике запошљавања у периоду од 2024. до 2026. године.

Као посебни проблеми које би требало превазићи у циљу побољшања постојеће ситуације у погледу повећања запослености издвајају се: висока стопа незапослености осетљивих група, недовољне квалификације незапослених лица, велики број неписмених или лица без основне школе, низак ниво активације незапослених, застарела знања и вештине, радне навике - посебно незапослених лица која су добила отказ као вишкови, као и то да послодавци нерадо примају младе без искуства, старије и ОСИ, недовољно радних места за ОСИ, велики број послодаваца који не пријављују раднике - рад „на црно”.

Ради решавања ових проблема, а у складу са Стратегијом запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године, Град Лесковац наставља са активностима које потпомажу остварење циља националне стратегије на свом подручју, односно утврђује стратешке циљеве и приоритете ради одржања или повећања запослености, односно смањења незапослености у току 2024. године:

1. Остварен раст квалитетне запослености кроз међусекторске мере усмерене на унапређење понуде рада и тражње за радом

У оквиру 1. Стратешког циља дефинишу се следећи приоритети :

1.1. Подстицање запошљавања, креирања послова, превенција незапослености,

стварање услова за отварање нових радних места у периоду од 2024. до 2026. године;

1.2. Унапређење квалитета радне снаге ради смањења незапослености младих;

1.3. Подршка смањивању неформалног рада.

Приоритет 1.1. - Подстицање запошљавања, креирања послова, превенција незапослености, стварање услова за отварање нових радних места у периоду од 2024. до 2026. године

Активности, програми и мере :

- Промовисање запошљавања и смањење незапослености;
- Саветовање и посредовање у запошљавању;
- Пружање подршке тражиоцима запослења и послодавцима организовањем сајмова запошљавања;
- Промоција отварања нових радних места и запошљавања подстицањем предузетништва и samozapoшљавања доделом субвенција.

Подстицање запошљавања, превенцију незапослености и стварање услова за отварање нових радних места у периоду од 2024. до 2026. године, кроз реализацију финансијских и нефинансијских мера активне политике запошљавања, односно саветовањем, организовањем обука (да би унапредио понуду радне снаге) и доделом субвенција (да би повећао тражњу за радном снагом) као и осталим видовима подстицаја, спроводиће Град Лесковац и Национална служба за запошљавање-филијала у Лесковцу. Раст запошљавања, посебно у приватном сектору од великог је значаја за постизање одрживог повећања запослености.

Приоритет 1.2. - Унапређење квалитета радне снаге ради смањења незапослености младих

Активности, програми и мере:

- Организовање и спровођење додатног образовања и обука;
- Развој каријерног вођења и саветовања;
- Повећање запошљивости младих стицањем додатних знања и вештина;
- Оспособљавање и усавршавање за самосталан рад, након школовања;
- Промовисање стручне праксе за ученике и студенте;
- Пружање подршке младим предузетницима.

Велики изазов представља запошљавање младих, чија је стопа незапослености једна од највећих у Европи. Анализа незапослености младих показује да је за успешно решавање овог проблема неопходно успостављање

широког консензуса актера на тржишту рада о ефикасним мерама циљано оријентисаним на потребе младих и стварање могућности за њихово продуктивно запослење. Зато је неопходно успоставити јединствену политику запошљавања младих у смислу обезбеђивања синергијског деловања различитих субјеката за ову област и константно радити на стварању једнаких могућности на образовање, запошљавање и пристојан рад за младе. Рад на јачању капацитета стручних школа које образују своје кадрове кроз дуално образовање. Тиме ће бити обезбеђен ефикасан прелазак из школовања у свет рада.

Организовање и спровођење додатног образовања и обука одвијаће се по Програму додатног образовања и обука НСЗ за 2024. годину. Додатно образовање и обуке до сада су углавном биле усмерене на образоване младе који траже прво запослење, како би унапредили свој положај на тржишту рада.

Приоритет 1.3. - Подршка смањивању неформалног рада

Активности, програми и мере:

- Јачање механизма контроле и борбе против сиве економије;
- Подстицање предузетника и послодаваца на легалан рад;
- Програм субвенционисања којим се обезбеђује ново запошљавање.

Промовисањем друштвено одговорног пословања и информисањем послодаваца, али и запослених, о предностима легалног и пријављеног рада подржаће се смањивање неформалног рада. Легални рад је један од најбољих начина привлачења и задржавања квалитетне радне снаге. У тим активностима очекује се подршка социјалних партнера, посебно синдиката и удружења послодаваца. Реализацијом програма подршке привредних субјеката путем куповине опреме ради повећања конкурентности, унапређења њиховог пословања и отварања нових радних места (обавеза корисника ове субвенције јесте повећање броја запослених).

2. Унапређен положај незапослених лица на тржишту рада

У оквиру 2. Стратешког циља дефинишу се следећи приоритети :

2.1. Побољшање услова на тржишту рада и повећање запосливости теже запосливих лица и рањивих група

2.2. Унапређење положаја жена на тржишту рада

Приоритет 2.1. - Побољшање услова на тржишту рада и повећање

запосливости теже запосливих лица и рањивих група

- Подстицај запошљавања особа са инвалидитетом;
- Подстицај запошљавања самохраних родитеља;
- Подстицај запошљавања Рома и Ромкиња;
- Подстицај запошљавања младих (до 30 година);
- Подстицање запошљавања вишкова запослених;
- Подстицај запошљавања лица без основног образовања и завршене средње школе;
- Подстицај запошљавања лица старости 50 и више година;
- Подстицај запошљавања корисника новчане социјалне помоћи и других услуга социјалне заштите;

Питање социјалне интеграције особа са инвалидитетом односи се на све сфере друштвеног живота. Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом установљен је правни оквир као основа за ефикасније и квалитетније укључивање особа са инвалидитетом на отворено тржиште рада, уз примену квоте, процену радне способности, могућности запослења и утврђивање статуса, ширење мреже давалаца услуга мера и активности професионалне рехабилитације, јачање капацитета, компетенција и улога предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом као посебног облика запошљавања.

Поред јачања капацитета носилаца и давалаца услуга професионалне рехабилитације и запошљавања особа са инвалидитетом и послодаваца који запошљавају особе са инвалидитетом, неопходна је и сензибилизација друштва о правима, могућностима и значају радносоцијалне интеграције особа са инвалидитетом.

У циљу смањења сиромаштва и инклузије лица у стању социјалне потребе, као и корисника материјалног обезбеђења, подстицаће се сарадња са центрима за социјални рад како би се ова лица мотивисала да социјалну помоћ друштва замене за продуктивно запошљавање. У том смислу радиће се на повећавању броја лица укључених у мере активне политике запошљавања. Теже запослива лица и лица из рањивих група становништва имаће могућност доделе додатних бодова приликом оцењивања и бодовања бизнис планова-пријава на јавном позиву за доделу субвенције за самозапошљавање.

Приоритет 2.2. - Унапређење положаја жена на тржишту рада

- Стварање системских предуслова за политику једнаких могућности;
- Подстицање женског предузетништва и самозапошљавања;
- Подстицање запошљавања жена из категорије теже запосливих лица - жена из руралних области, жена без основног образовања и завршене средње школе, жена жртви породичног насиља, ...;

Према подацима Светског економског форума постоји снажна

корелација између равноправности полова и БДП по становнику. Неискоришћеност женске радне снаге је једна од препрека за бржи економски раст, односно постоји много простора да жене постану важан ресурс за развој економије и друштва у целини. Адекватно коришћење женских људских ресурса једно је од кључних развојних питања. Зато је неопходно унапређење родне равноправности, отклањање директне и индиректне дискриминације, подстицање жена на веће укључивање у тржишну економију и укључивање родне перспективе у све области друштвеног живота.

Стратешки циљеви и приоритети као и мере, програми и активности ЛАПЗ-а града Лесковца за период од 2024. до 2026. године представљају наставак рада на остварењу циља националне стратегије запошљавања. У потпуности су усклађени са циљевима и приоритетима ЛАПЗ-а града Лесковца за период од 2021. до 2023. године и Акционим планом за период од 2024. до 2026. године за спровођење стратегије запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године, како би се омогућио наставак започетих активности и сачувао континуитет у локалној политици запошљавања.

3. Механизми имплементације

Управљање у процесу спровођења ЛАПЗ-а

Програме/мере активне политике запошљавања дефинисане ЛАПЗ-ом, у складу са утврђеним надлежностима, спроводи Град Лесковац и Национална служба за запошљавање-филијала Лесковац.

Праћење и евалуација

Град Лесковац и Национална служба за запошљавање именују тимове за спровођење Локалног акционог плана запошљавања. Чланови тима за спровођење ЛАПЗ-а дефинишу процедуру заједничке реализације програма/мера активне политике запошљавања и праћења извршења уговорних обавеза од стране корисника одређених субвенција, уз обавезу међусобног извештавања. Анкетирањем корисника субвенција након истека уговорених обавеза израђује се извештај о спроведеним програмима/мерама активне политике запошљавања.

4. Финансијски оквир политике запошљавања и извори финансирања

Финансирање активне политике запошљавања обавља се из средстава буџета Републике Србије, буџета јединице локалне самоуправе, средстава донација и других извора.

Одлуком о буџету града Лесковца за 2024. годину ("Сл. гласник града Лесковца", бр. 39/2023) за реализацију планираних програма и мера активне политике запошљавања, предвиђених Локалним акционим планом запошљавања за период од 2024. до 2026. године, за 2024. годину Град Лесковац је обезбедио 30 милиона динара. Од наведеног износа биће финансирани следећи програми/мере: samozapošljavanje, стручна пракса високошколаца (VII ССС) и стручна пракса високошколаца (VII ССС) са просечном оценом 9 и више.

Пројекција финансијских средстава за реализацију програма и мера активне политике запошљавања у складу са циљевима и приоритетима Локалног акционог плана запошљавања за период од 2024. до 2026. године, за 2025. годину је 30 милиона динара, а за 2026. годину 35 милиона динара.

III ТАБЕЛА МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗАПОШЉАВАЊА ЗА 2024. ГОДИНУ, СА ПРОЈЕКЦИЈОМ ЗА 2025. И 2026. ГОДИНУ

Приоритет 1.1 - Подстицање запошљавања, креирања послова, превенција незапослености, стварање услова за отварање нових радних места у периоду од 2024. до 2026. године;

Мере и активности	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Извор финансирања	Планирани буџет за 2024. годину и пројекција буџета за 2025. и 2026. годину (у РСД)
Подршка самозапошљавању	Повећање запослености	Број корисника субвенције/новооснованих привредних субјеката Број активних привредних субјеката након истека уговореног периода обавезног пословања	Град Лесковац, НСЗ (техничка подршка)	Буџет града Лесковца	2024. година - 15.000.000,00 2025. година - 15.000.000,00 2026. година - 17.000.000,00

Приоритет 1.2 - Унапређење квалитета радне снаге ради смањења незапослености младих

Мере и активности	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Извор финансирања	Планирани буџет за 2024. годину и пројекција буџета за 2025. и 2026. годину (у РСД)
Стручне праксе високошколаца (VII CCC)	Стручно оспособљавање незапослених лица за самосталан рад у струци и стицање услова за полагање стручног испита	Број младих који остане у радном односу након реализације мере	Град Лесковац, НСЗ (техничка подршка)	Буџет града Лесковца	2024. година - 10.000.000,00 2025. година - 10.000.000,00 2026. година - 12.000.000,00
Стручне праксе високошколаца са просеком 9 и више (VII CCC)	Стручно оспособљавање незапослених лица за самосталан рад у струци и стицање услова за полагање стручног испита	Број младих који остане у радном односу након реализације мере	Град Лесковац, НСЗ (техничка подршка)	Буџет града Лесковца	2024. година - 5.000.000,00 2025. година - 5.000.000,00 2026. година - 6.000.000,00

